

สถานการณ์การผลิตและการค้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ในปี 2557 และแนวโน้มปี 2558

เกวลิ้น หนูฤทธิ์ : ส่วนเศรษฐกิจการประมง

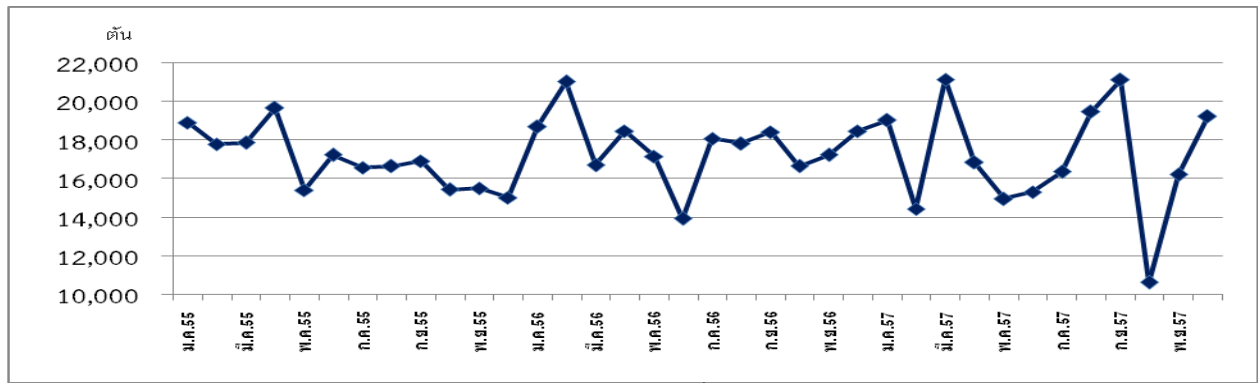
1. สถานการณ์การผลิต

ผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยงเบื้องต้นในปี 2557 มีจำนวน 204,787 ตัน ลดลง -3.7% เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 1) การเลี้ยงปลานิลในปีนี้เกษตรกรประสบกับสภาพอากาศค่อนข้างร้อน ปริมาณน้ำในเขื่อนหลักมีน้อยกว่าปกติ อีกทั้งยังเกิดน้ำท่วมในเดือนกันยายนในภาคเหนือตะวันออกเฉียงเหนือ กลาง และตะวันออก ส่งผลให้ฟาร์มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลเกิดความเสียหาย ทำให้ปีนี้ปริมาณผลผลิตปลานิลลดลงสำหรับผลผลิตปลานิลในปี 2558 คาดว่าอยู่ที่ปริมาณ 196,614 ตัน ลดลง -4.9% เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากประสบกับภัยแล้งอย่างรุนแรงมีน้ำสำหรับเลี้ยงปลา

ตารางที่ 1 ปริมาณผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยง ปี 2556 -2557 (ตัน)

เดือน	2556	2557	%Δ 57/56	%Δ 57
ม.ค.	18,704	19,037	1.8	3.0
ก.พ.	21,022	14,451	-31.3	-24.1
มี.ค.	16,717	21,138	26.4	46.3
เม.ย.	18,476	16,836	-8.9	-20.4
พ.ค.	17,157	14,970	-12.7	-11.1
มิ.ย.	13,941	15,317	9.9	2.3
ก.ค.	18,078	16,372	-9.4	6.9
ส.ค.	17,832	19,475	9.2	19.0
ก.ย.	18,436	21,120	14.6	8.4
ต.ค.	16,644	10,630	-36.1	-49.7
พ.ย.	17,241	16,226	-5.9	52.6
ธ.ค.	18,476	19,215	4.0	18.4
รวม	212,724	204,787	-3.7	
3 เดือน	56,443	54,626	-3.2	
6 เดือน	106,017	101,749	-4.0	
9 เดือน	160,363	158,716	-1.0	
12 เดือน	212,724	204,787	-3.7	

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศ, กรมประมง (ประเมินจากการลงลูกพันธุ์ปลานิล) ข้อมูล ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2557

ภาพที่ 1 ปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงปลานิล ปี 2555-2557

2. สถานการณ์ราคา

2.1 ราคาที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม

ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์มในภาคกลาง ปี 2557 ปลานิลขนาดเล็ก 2 6.50 บาท/กก. ขนาดกลาง 41.31 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 49.24 บาท/กก. โดยทุกขนาดมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น +5.1%, +10.8% และ +3.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตปลานิลในปีนี้ออกมาสู่ท้องตลาดลดลงไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค (ตารางที่ 2 และภาพที่ 2)

2.2 ราคาขายส่ง

ราคาขายส่ง ณ ตลาดไท ปี 2557 ปลานิลขนาดเล็กอยู่ที่ระดับ 35.69 บาท/กก. ขนาดกลาง 48.27 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 59.92 บาท/กก. โดยปลานิลขนาดใหญ่ปรับตัวเพิ่มขึ้น +3.7 % ขณะที่ขนาดกลางและขนาดเล็กปรับตัวลดลง -6.0% และ -5.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 3 และภาพที่ 3)

2.3 ราคาขายปลีก

ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพมหานคร ปี 2557 ปลานิลขนาดกลางอยู่ที่ระดับ 58.45 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 69.50 บาท/กก. โดยปลานิลทุกขนาดมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น +7.7 % และ +7.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 4) เมื่อพิจารณาดูจากภาพที่ 4 พบว่า ราคาขายปลีกที่ผู้บริโภคซื้อเพิ่มขึ้น เนื่องจากยังคงเป็นสินค้าที่ผู้บริโภคภายในประเทศมีความต้องการสูง ในขณะที่ผลผลิตปลานิลในปีนี้อลดลง

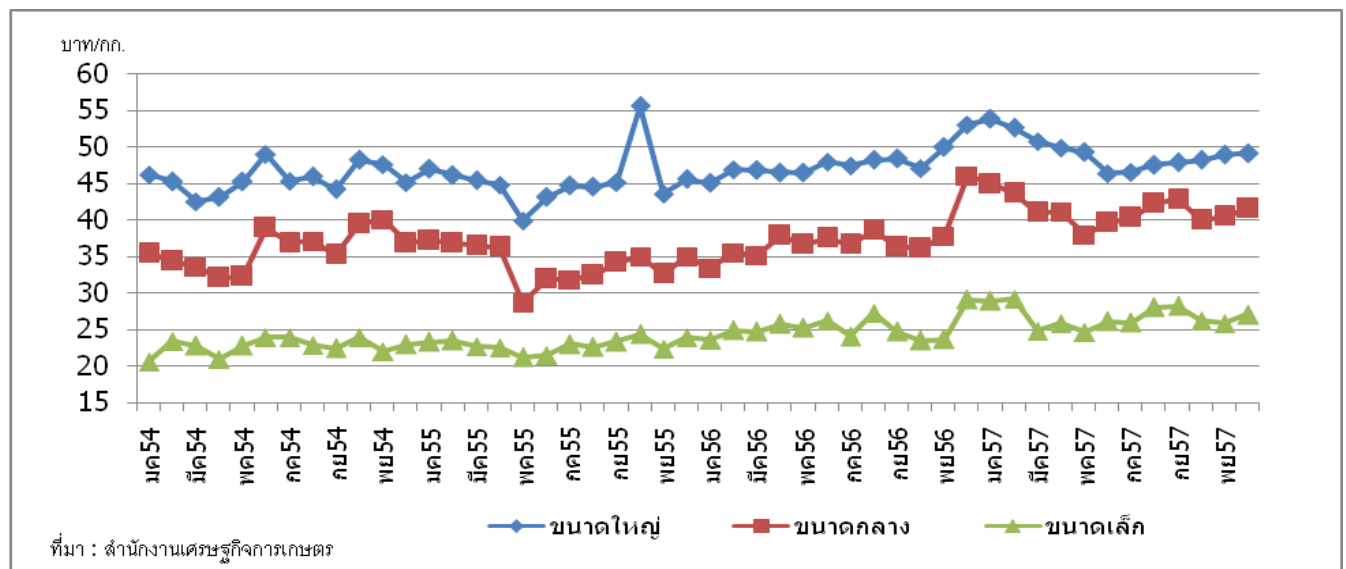
ตารางที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2556 – 2557

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2556	2557	%Δ57/56	2556	2557	%Δ57/56	2556	2557	%Δ57/56
ม.ค.	23.58	28.91	22.6%	33.41	44.93	34.5%	45.04	53.81	19.5%
ก.พ.	24.91	29.21	17.3%	35.53	43.64	22.8%	46.89	52.56	12.1%
มี.ค.	24.68	24.78	0.4%	35.18	41.00	16.5%	46.85	50.75	8.3%
เม.ย.	25.72	25.82	0.4%	37.86	41.13	8.6%	46.51	49.87	7.2%
พ.ค.	25.21	24.61	-2.4%	36.64	37.97	3.6%	46.50	49.25	5.9%
มิ.ย.	26.20	23.41	-10.6%	37.50	39.62	5.7%	47.95	46.39	-3.3%
ก.ค.	24.05	25.91	7.7%	36.64	40.29	10.0%	47.46	46.53	-2.0%
ส.ค.	27.25	28.03	2.9%	38.58	42.29	9.6%	48.23	47.56	-1.4%

ก.ย.	24.75	28.21	14.0%	36.33	42.83	17.9%	48.38	47.90	-1.0%
ต.ค.	23.50	26.19	11.4%	36.09	39.96	10.7%	47.05	48.24	2.5%
พ.ย.	23.67	25.83	9.1%	37.79	40.54	7.3%	49.96	48.91	-2.1%
ธ.ค.	29.08	27.04	-7.0%	46.04	41.54	-9.8%	53.05	49.14	-7.4%
เฉลี่ย	25.22	26.50	5.1%	37.30	41.31	10.8%	47.82	49.24	3.0%
3 เดือน	24.39	27.63	13.3%	34.71	43.16	24.4%	46.26	52.37	13.2%
6 เดือน	25.05	26.12	4.3%	36.02	41.38	14.9%	46.62	50.44	8.2%
9 เดือน	25.15	26.54	5.5%	36.41	41.52	14.0%	47.09	49.40	4.9%
12 เดือน	25.22	26.50	5.1%	37.30	41.31	10.8%	47.82	49.24	3.0%

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 2 ราคาปาลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2554-2557

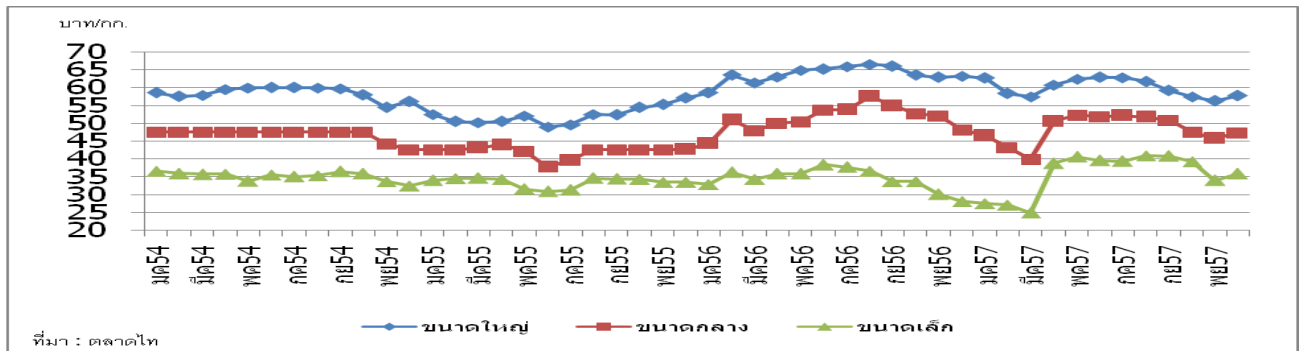
ตารางที่ 3 ราคาเฉลี่ยขายส่ง ปี 2556 – 2557

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ต้วขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ต้ว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ต้ว/กก.)		
	2556	2557	%Δ57/56	2556	2557	%Δ57/56	2556	2557	%Δ57/56
ม.ค.	32.87	27.47	-16.4%	44.31	46.52	5.0%	58.50	62.66	7.1%
ก.พ.	36.21	27.07	-25.2%	50.88	43.16	-15.2%	63.52	58.30	-8.2%
มี.ค.	34.27	24.90	-27.3%	47.94	39.87	-16.8%	61.29	57.37	-6.4%
เม.ย.	35.85	38.78	8.2%	50.00	50.53	1.1%	62.93	60.70	-3.5%
พ.ค.	35.79	40.58	13.4%	50.37	52.26	3.8%	64.85	62.31	-3.9%
มิ.ย.	38.37	39.52	3.0%	53.65	51.83	-3.4%	65.18	62.83	-3.6%
ก.ค.	37.65	39.29	4.4%	53.81	52.10	-3.2%	65.89	62.74	-4.8%
ส.ค.	36.56	40.89	11.8%	57.45	51.69	-10.0%	66.50	61.68	-7.2%
ก.ย.	33.70	40.82	21.1%	54.87	50.77	-7.5%	66.00	59.13	-10.4%
ต.ค.	33.66	39.23	16.5%	52.69	47.50	-9.9%	63.52	57.37	-9.7%

พ.ย.	30.03	33.92	13.0%	52.02	45.70	-12.1%	62.83	56.27	-10.4%
ธ.ค.	28.06	35.79	27.5%	48.13	47.27	-1.8%	63.21	57.73	-8.7%
เฉลี่ย	34.42	35.69	3.7%	51.34	48.27	-6.0%	63.69	59.92	-5.9%
3 เดือน	34.45	26.48	-23.1%	47.71	43.18	-9.5%	61.10	59.44	-2.7%
6 เดือน	35.56	33.05	-7.0%	49.53	47.36	-4.4%	62.71	60.70	-3.2%
9 เดือน	35.70	35.48	-0.6%	51.48	48.75	-5.3%	63.85	60.86	-4.7%
12 เดือน	34.42	35.69	3.7%	51.34	48.27	-6.0%	63.69	59.92	-5.9%

ที่มา : www.talaadthai.com

ภาพที่ 3 ราคาขายส่งปลานิล ณ ตลาดไท ปี 2554-2557

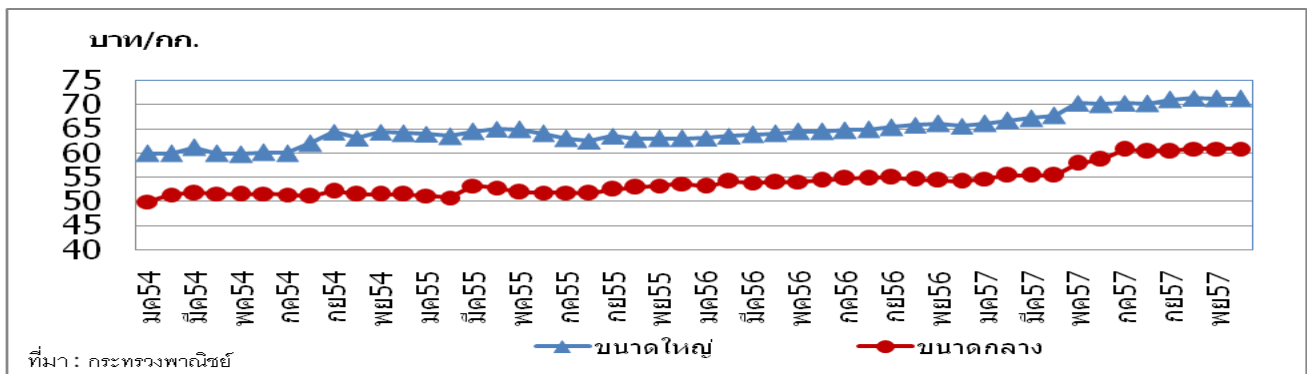
ตารางที่ 4 ราคาเฉลี่ยขายปลีก ปี 2556 - 2557

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2556	2557	%Δ57/56	2556	2557	%Δ57/56
ม.ค.	53.16	54.68	2.9%	63.14	66.14	4.8%
ก.พ.	54.20	55.36	2.1%	63.54	66.75	5.1%
มี.ค.	53.84	55.36	2.8%	63.83	67.22	5.3%
เม.ย.	53.99	55.36	2.5%	64.09	67.78	5.8%
พ.ค.	54.09	57.86	7.0%	64.48	70.39	9.2%
มิ.ย.	54.32	58.66	8.0%	64.48	70.12	8.7%
ก.ค.	54.73	60.75	11.0%	64.75	70.39	8.7%
ส.ค.	54.82	60.41	10.2%	64.91	70.23	8.2%
ก.ย.	54.99	60.41	9.9%	65.35	71.04	8.7%
ต.ค.	54.53	60.86	11.6%	65.82	71.42	8.5%
พ.ย.	54.36	60.86	12.0%	66.09	71.26	7.8%
ธ.ค.	54.14	60.86	12.4%	65.65	71.26	8.5%
เฉลี่ย	54.26	58.45	7.7%	64.68	69.50	7.5%
3 เดือน	53.73	55.13	2.6%	63.50	66.70	5.0%
6 เดือน	53.93	56.21	4.2%	63.93	68.07	6.5%
9 เดือน	54.24	57.65	6.3%	64.29	68.90	7.2%

12 เดือน	54.26	58.45	7.7%	64.68	69.50	7.5%
----------	-------	-------	------	-------	-------	------

ที่มา : <http://www.price.moc.go.th>

ภาพที่ 4 ราคาขายปลีกปลานิล ณ ตลาดกรุงเทพฯ ปี 2554-2557

3. สถานการณ์การค้าของประเทศไทย

3.1 การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในปี 2557 จำนวน 15,496.1 ตัน คิดเป็นมูลค่า 1,075.2 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +89.9 % และ +79.5 % ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา รูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลที่ส่งออกมากรมากที่สุด คือ ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นสัดส่วน 64 % ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา คือ เนื้อปลานิลแช่แข็ง 34% ปลานิลสดแช่เย็น 2% ตามลำดับ (ตารางที่ 5, ภาพที่ 5) โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดหลัก คือ สหรัฐอเมริกา 35% กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง 20% กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 18% กลุ่มประเทศแอฟริกา 11% กลุ่มประเทศอาเซียน 9% และอื่นๆ 9% (ภาพที่ 6)

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลานิลของประเทศไทย ปี 2556-2557

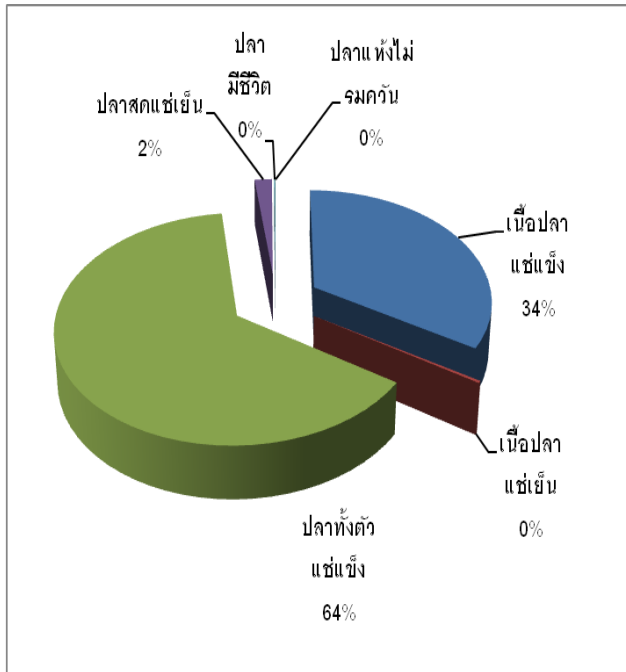
ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2556		2557		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	6,088.9	255.7	12,770.9	687.2	109.7	168.8
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	1,901.2	323.7	2,400.1	364.5	26.2	12.6
3	ปลานิลสดแช่เย็น	83.8	3.2	278.3	19.1	232.2	493.2
4	เนื้อปลาแช่เย็น	81.8	15.6	31.6	3.2	-61.4	-79.8
5	ปลานิลมีชีวิต	3.9	0.5	14.4	1.1	269.1	130.4
6	ปลานิลแห้งไม่รมควัน	1.1	0.3	0.8	0.1	-28.4	-60.9
รวม		8,160.7	599.0	15,496.1	1,075.2	89.9	79.5

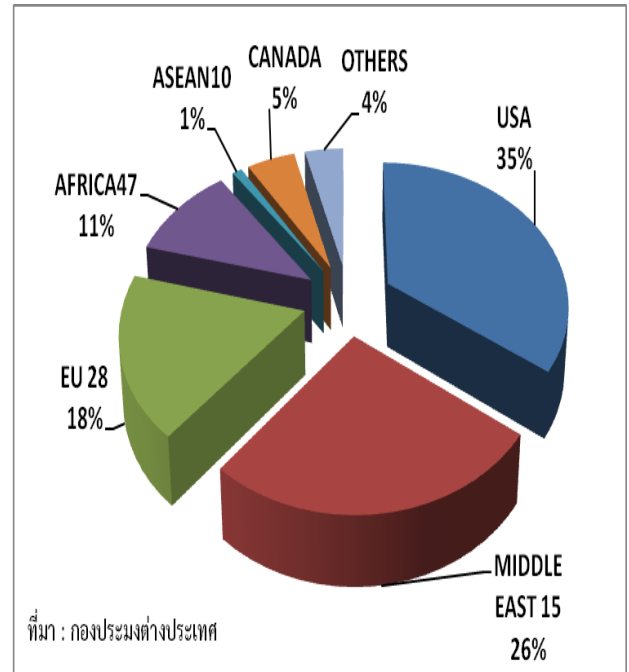
ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

รหัสพิกัดปลานิลและผลิตภัณฑ์ :

03019940003	ปลานิลมีชีวิต	03027100001	ปลานิลสดแช่เย็น	03032300000	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง
03043100001	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่เย็น	03045100002	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่เย็น	03046100000	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่แข็ง
03049300003	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่แข็ง	03055990003	ปลานิลแห้งไม่รมควัน		

ภาพที่ 5 สัดส่วนมูลค่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลส่งออก ปี 57

ภาพที่ 6 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศ ปี 57

ตลาดส่งออกที่สำคัญ

(1) สหรัฐอเมริกา (USA)

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งสำหรับสินค้าปลานิล ในปี 2557 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังสหรัฐฯ ปริมาณ 2,800.8 ตัน คิดเป็นมูลค่า 378.3 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา +44.6 % และ +20.5 % ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบเนื้อปลานิลแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาเป็น ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 24 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปสหรัฐอเมริกา ปี 2556-2557

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2556		2557		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	493.0	29.0	1,466.3	92.2	+197.4	+217.3
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	1,424.7	282.2	1,334.5	286.1	-6.3	+1.4
3	เนื้อปลานิลแช่เย็น	18.8	2.7	-	-	-	-
รวม		1,936.5	313.9	2,800.8	378.3	+44.6	+20.5

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(2) กลุ่มตะวันออกกลาง (MIDDLE EAST 15)

กลุ่มตะวันออกกลางเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับสอง รองจากสหรัฐฯ ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มตะวันออกกลางในปี 2557 ปริมาณ 5,412.5 ตัน มูลค่า 278.7 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปีที่

ผ่านมา +21.2%, +60.7% ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบพลาเนลทั้งตัวแช่แข็งร้อยละ 93 พลาเนลสดแช่เย็นร้อยละ 4 เนื้อพลาเนลแช่แข็งร้อยละ 2 และเนื้อพลาเนลแช่เย็นร้อยละ 1 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การส่งออกพลาเนลของประเทศไทยไปกลุ่มตะวันออกกลาง ปี 2556-2557

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2556		2557		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	พลาเนลทั้งตัวแช่แข็ง	4,410.5	171.4	5,099.3	259.6	15.6	51.4
2	เนื้อพลาเนลแช่แข็ง	-	-	137.7	6.1	-	-
3	พลาเนลสดแช่เย็น	29.6	1.1	152.0	12.1	413.7	1,023.5
4	เนื้อพลาเนลแช่เย็น	26.0	0.8	23.5	0.9	-9.4	2.2
รวม		4,466.1	173.3	5,412.5	278.7	+21.2	+60.7

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(3) กลุ่มสหภาพยุโรป (EU 28)

ปี 2557 ประเทศไทยส่งออกพลาเนลไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) จำนวน 2,893.9 ตัน มูลค่า 197.3 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +2.4 เท่า, +1.7 เท่า ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปพลาเนลทั้งตัวแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79 รองลงมาเป็นเนื้อพลาเนลแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 20 และเนื้อพลาเนลแช่เย็น ร้อยละ 1 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การส่งออกพลาเนลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) ปี 2556-2557

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2556		2557		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	พลาเนลทั้งตัวแช่แข็ง	664.1	38.8	2,571.7	155.9	+287.2	+302.2
2	เนื้อพลาเนลแช่แข็ง	144.5	21.6	314.2	39.1	+117.4	+80.8
3	เนื้อพลาเนลแช่เย็น	32.5	12.0	8.0	2.3	-75.2	-80.7
4	พลาเนลแห้ง ไม่รมควัน	1.1	0.3	-	-	-	-
รวม		842.2	72.7	2,893.9	197.3	+243.6	+171.6

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(4) กลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47)

ปี 2557 ประเทศไทยส่งออกพลาเนลไปยังกลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47) จำนวน 2,533.9 ตัน มูลค่า 115.2 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +62.4 เท่า, +46.5 เท่า ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน สัดส่วนมูลค่า

อยู่ในรูปปลาชนิดทั้งตัวแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาเป็นเนื้อปลาชนิดแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 18 และปลาชนิดสดแช่เย็น ร้อยละ 4 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การส่งออกปลาชนิดของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศแอฟริกา ปี 2556-2557

ลำดับ ที่	รายการ	2556		2557		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลาชนิดทั้งตัวแช่แข็ง	33.0	1.5	2,013.7	89.8	+5,994.6	+5,816.2
2	เนื้อปลาชนิดแช่แข็ง	6.9	0.9	413.5	20.2	+5,849.2	+2,123.5
3	เนื้อปลาชนิดแช่เย็น	-	-	106.0	5.1	-	-
4	ปลาชนิดแห้ง ไม่รมควัน	-	-	0.7	0.1	-	-
รวม		39.9	2.4	2,533.9	115.2	+6,236.4	+4,645.8

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(5) กลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN 10)

ประเทศไทยส่งออกปลาชนิดไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน(ASEAN 10) ในปี 2557 จำนวน 441.7 ตัน มูลค่า 13.6 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +1.2%, +50.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน สัดส่วนมูลค่าเป็นปลาชนิดทั้งตัวแช่แข็งมากที่สุด ร้อยละ 81 เนื้อปลาชนิดแช่แข็งร้อยละ 8 ปลาชนิดสดแช่เย็นร้อยละ 6 และปลาชนิดมีชีวิต ร้อยละตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การส่งออกปลาชนิดของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN10) ปี 2556-2557

ลำดับ ที่	รายการ	2556		2557		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลาชนิดทั้งตัวแช่แข็ง	377.4	6.7	402.9	11.1	+6.7	+64.1
2	เนื้อปลาชนิดแช่แข็ง	20.7	1.3	19.3	1.1	-6.4	-14.6
3	ปลาชนิดสดแช่เย็น	34.6	0.9	5.1	0.7	-85.3	-15.6
4	ปลาชนิดมีชีวิต	3.9	0.1	14.4	0.7	+269.2	+345.4
รวม		436.6	9.0	441.7	13.6	+1.2	+50.5

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

3.2 การนำเข้า

ปริมาณการนำเข้าปลาชนิดและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในปี 2557 ปริมาณ 417.5 ตัน มูลค่า 55.8 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +80.0%, +94.4% เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบการนำเข้า คือ เนื้อปลาชนิดแช่แข็ง ร้อยละ 79 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด รองลงมา คือ ปลาชนิดทั้งตัวแช่แข็งร้อยละ 15 ปลาชนิดสดแช่เย็นร้อยละ 5 และปลาชนิดมีชีวิตร้อยละ 1 (ตารางที่ 11, ภาพที่ 7) โดยมีตลาดนำเข้าหลักจากสัดส่วนมูลค่า คือ ประเทศจีน 78% และกลุ่มประเทศอาเซียน 22% (ภาพที่ 8)

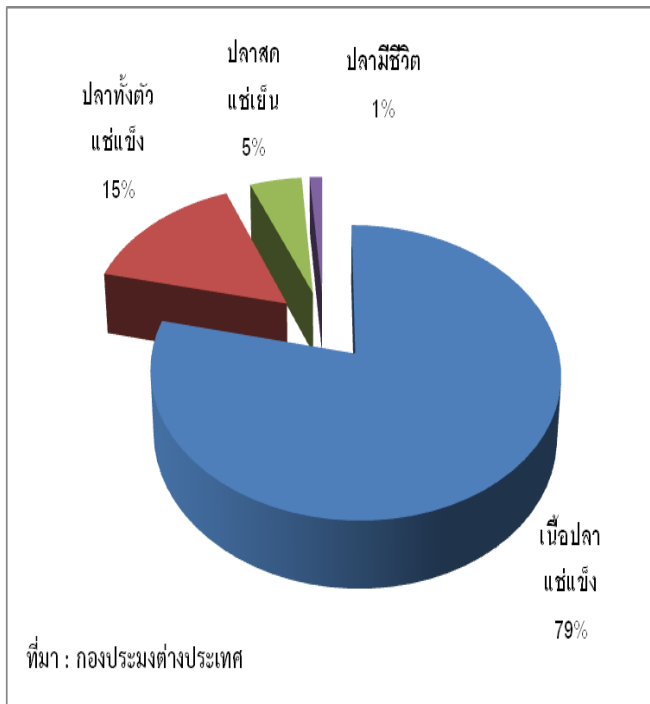

ตารางที่ 11 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลานิลของประเทศไทย ปี 2556-2557

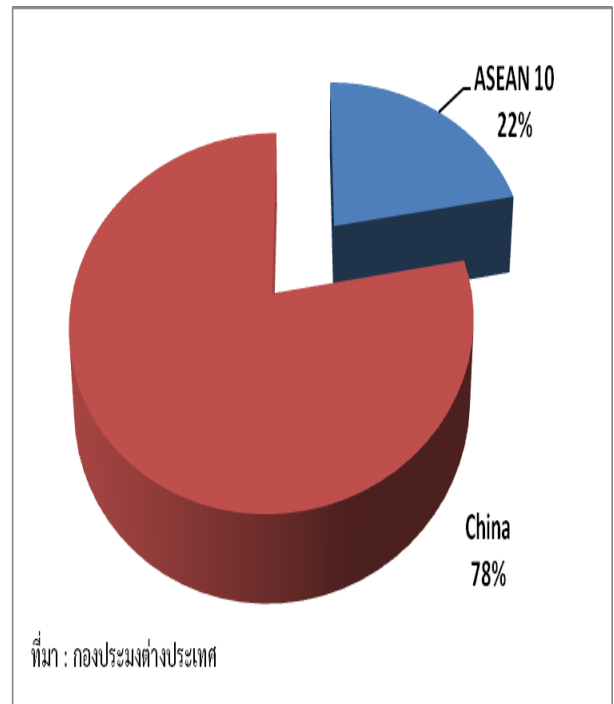
ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2556		2557		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	181.1	26.7	227.4	43.9	+25.6	+64.3
2	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	42.8	1.5	126.1	8.5	+194.7	+461.1
3	ปลานิลสดแช่เย็น	-	-	53.0	2.7	-	-
4	เนื้อปลานิลแช่เย็น	0.01	0.0				
5	ปลานิลมีชีวิต	8.0	0.5	11.0	0.7	+37.5	+41.2
รวม		231.9	28.7	417.5	55.8	+80.0	+94.4

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

ภาพที่ 7 สัดส่วนผลิตภัณฑ์ปลานิลนำเข้าปี 57

ภาพที่ 8 แสดงสัดส่วนมูลค่านำเข้าปลานิล ปี 57

4. สถานการณ์การผลิตและการค้าของโลก

4.1 สถานการณ์การผลิตของโลก

ผลผลิตปลานิลของโลกในปี 55 จำนวน 5.15 ล้านตัน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 4.50 ล้านตัน คิดเป็น 87% ของผลผลิตทั้งหมด และจากการจับธรรมชาติ 0.65 ล้านตัน คิดเป็น 13% ของผลผลิตทั้งหมด ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 3.30 ล้านตัน คิดเป็น 64% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO,2557)

ช่วงต้นปี 2557 ที่ผ่านมา ประเทศจีนประสบกับปัญหา สภาพอากาศหนาวจัดและยาวนานขึ้น ส่งผลให้การเพาะพันธุ์ลูกปลาต้องขยายเวลาออกไป ผลผลิตปลานิลในปีนี้จะออกล่าช้ากว่าปกติ ส่งผลให้ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการ อาจจะยาวนานจนถึงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่จะออกมาในรอบหน้า เดือน กรกฎาคม-สิงหาคม 2557 (Globefish Hightlights Issue 5/2014)

ประเทศจีนเป็นผู้ผลิตปลานิลหลัก ส่วนใหญ่ป้อนเข้าสู่ตลาดภายในประเทศของตน และช่วงใกล้เทศกาลตรุษจีน การบริโภคปลานิลในรูปแบบปลามีชีวิตจะเพิ่มขึ้นในกลุ่มประเทศตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย (Globefish Hightlights January 2015)

4.2 สถานการณ์การค้าของโลก

(1) ประเทศจีน

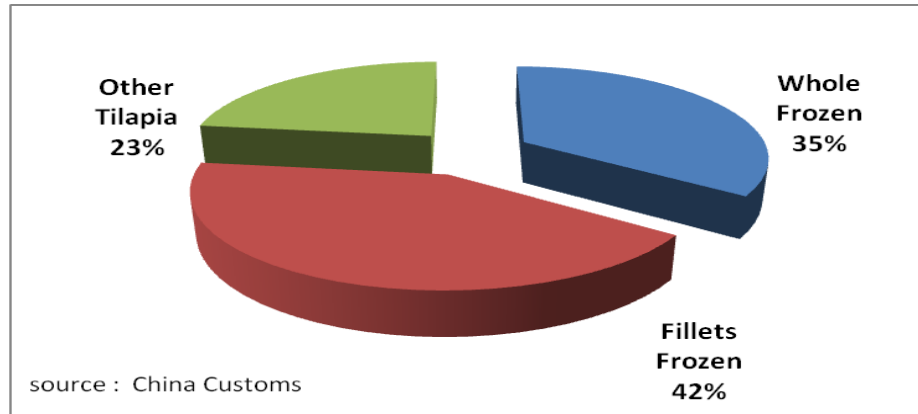
ปริมาณการส่งออกของจีนปี 2557 อยู่ที่ 401,800 ตัน มูลค่า 1,513.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งปริมาณลดลง -0.2% แต่มูลค่าเพิ่มขึ้น +4.6% เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยส่งออกในรูปแบบ เนื้อปลานิลฟิลเล่แช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วน 42% (ลดลง -6.5%เทียบกับปีก่อน) ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 3% (เพิ่มขึ้น+3.3% เทียบกับปีก่อน) เนื้อปลานิลชุบเกล็ดขนมปัง คิดเป็นสัดส่วน 23% (เพิ่มขึ้น +7.8% เทียบกับปีก่อน) ซึ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาจีนมีแนวโน้มส่งออกในรูปแบบปลาทั้งตัวแช่แข็งเพิ่มขึ้นไปยังตลาดแอฟริกา เนื่องจากมีความต้องการบริโภคปลานิลค่อนข้างสูงในขณะที่จีนส่งออกเนื้อปลาฟิลเล่แช่แข็งไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาลดลง (WFOFISH Trade News No.2/2015)

ตารางที่ 12 ปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ปี 2553-2557

หน่วย : พันตัน

รูปแบบ	2553	2554	2555	2556	2557	%Δ	สัดส่วน (%)
Whole frozen	75.7	107.6	111.1	134.6	139.0	+3.3%	35%
Frozen fillets	186.5	158.1	179.2	182.1	170.3	-6.5%	42%
Breaded	59.5	63.3	69.8	85.8	92.5	+7.8%	23%
รวม	321.7	329.0	360.1	402.5	401.8	-0.2%	100%

ที่มา : China Customs

ภาพที่ 9 แสดงสัดส่วนปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ปี 2557

(2) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก และได้มีการจัดอันดับความนิยมบริโภคสินค้าอาหารทะเล (Seafood) ของชาวอเมริกา พบว่า ปลานิลอยู่อันดับที่ 5 รองจาก กุ้ง ปลาทูน่า ปลาแซลมอน ปลาพอลลอค (Pollock) ในปี 2557 สหรัฐนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ ปริมาณ 230,738.3 ตัน มูลค่า 1,114.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +0.8% และ +7.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบผลิตภัณฑ์นำเข้า ดังนี้ (ตารางที่ 12)

1. เนื้อปลานิลฟิลเล่แช่แข็ง (fillet frozen) จำนวน 164,991.7 ตัน (คิดเป็น 71.5 % ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 828.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +3.2%, +9.8% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก 86% อินโดนีเซีย 10% ไทย 1% ไต้หวัน 1% และอื่นๆ 2%

สำหรับราคาเนื้อปลานิลฟิลเล่แช่แข็งที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 5.02 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคาเพิ่มขึ้น +6.4% เมื่อเทียบกับปี 2556 ซึ่งราคาอยู่ที่ 4.72 เหรียญสหรัฐ/กก.

สหรัฐนำเข้าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 1,486.2 ตัน (คิดเป็น 0.9%) มูลค่า 9.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น 1.1%) ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +1.9% และ +0.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ราคาเฉลี่ยที่สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทยอยู่ที่ 6.30 เหรียญสหรัฐ/กก. (-1.5%) ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 4.84 เหรียญสหรัฐ

2. ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง (whole frozen) จำนวน 39,871.1 ตัน (คิดเป็น 17.3% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 89.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณลดลง -4.6% ขณะที่มูลค่าเพิ่มขึ้น +10.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก คิดเป็น 60% ไต้หวัน 32% เวียดนาม 5% ไทย 2% และอื่นๆ 1%

สำหรับราคาปลานิลทั้งตัวแช่แข็งที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 2.25 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคาเพิ่มขึ้น +16.0% เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 1.94 เหรียญสหรัฐ/กก.

ทั้งนี้สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 969.0 (คิดเป็น 2.4%) มูลค่า 2.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +133.5 และ +155.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา สำหรับราคาเฉลี่ยที่สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทย 2.26 เหรียญสหรัฐ/กก. (+9.4%) ราคาสูงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 2.17 เหรียญสหรัฐ

3. เนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็น (fillet fresh) จำนวน 25,409.5 ตัน (คิดเป็น 11.0% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 194.4 ล้านเหรียญสหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -5.1%, -0.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยนำเข้าจากฮอนดูรัสมากที่สุด คิดเป็น 40% รองลงมา คือ คอสตาริกา 21% โคลัมเบีย 17% เม็กซิโก 12% และเอกวาดอร์ 7% และอื่นๆ 3% ทั้งนี้สหรัฐมีการนำเข้าปลานิลจากประเทศโคลัมเบียเพิ่มขึ้น เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศมีข้อตกลงจัดทำการค้าเสรีระหว่างกัน (Free Trade Agreement : FTA)

สำหรับราคาเนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็นที่สหรัฐฯ นำเข้าเฉลี่ย 7.65 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคาเพิ่มขึ้น +4.4% เมื่อเทียบกับปี 2556 ซึ่งอยู่ที่ 7.33 เหรียญสหรัฐ/กก.

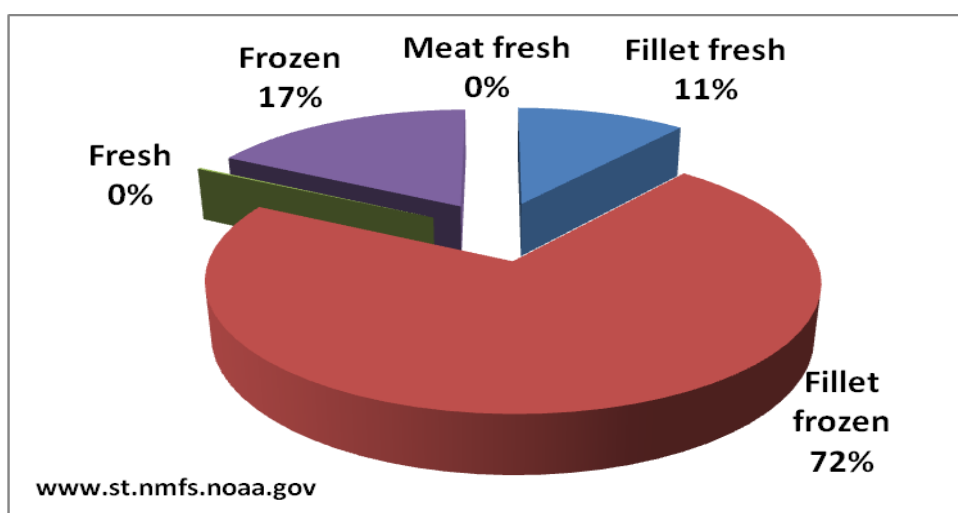
สหรัฐฯไม่มีการนำเข้าเนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็นจากประเทศไทย เนื่องจากระยะทางขนส่งจาก ประเทศไทย ไปยังสหรัฐฯไกลกว่าทางคู่แข่งอย่างกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ ซึ่งมีผลต่อต้นทุนค่าขนส่งและคุณภาพเนื้อปลา/ความสดของปลา ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันผลิตภัณฑ์ประเภทนี้กับกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ได้

4. ปลานิลแช่เย็น (fresh) จำนวน 446.9 ตัน (คิดเป็น 0.2 % ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 2.1 ล้านเหรียญสหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -2.1%, -8.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยนำเข้าจากปากีสถานเป็นหลัก คิดเป็น 49% เม็กซิโก 16% จีน 11% โคลัมเบีย 9% สิงคโปร์ 6% ฮอนดูรัส 5% และอื่นๆ 4%

สำหรับราคาปลานิลแช่เย็นที่สหรัฐฯนำเข้าเฉลี่ย 4.62 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคาลดลง -7.0% เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 4.97 เหรียญสหรัฐ/กก.

5. เนื้อปลานิลแช่เย็น (meat fresh) จำนวน 19.0 ตัน (คิดเป็น 0.0 % ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 0.09 ล้านเหรียญสหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -62.8%, -75.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยเป็นการนำเข้าจากจีนทั้งหมด

สำหรับราคาเนื้อปลานิลแช่เย็นที่สหรัฐฯนำเข้าเฉลี่ย 4.74 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคา ลดลง -35.3 % เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 7.32 เหรียญสหรัฐ/กก. (ภาพที่ 10) (ตารางที่ 13)

ภาพที่ 10 แสดงสัดส่วนปริมาณการนำเข้าปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2557

ตารางที่ 13 ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2548- 2557

หน่วย : ตัน

รูปแบบผลิตภัณฑ์/ ปี	Whole frozen	Filletts frozen	Filletts fresh	Fresh	Meat fresh	Total
2548	56,524.2	55,615.3	22,729.1	-	-	134,868.6
2549	60,772.2	74,381.4	23,100.5	-	-	158,254.1
2550	46,942.9	100,636.3	26,176.0	-	-	173,755.2
2551	49,647.7	103,735.1	26,082.0	-	-	179,464.8
2552	44,174.4	114,762.5	24,357.9	-	-	183,294.8
2553	40,889.8	150,770.1	23,717.8	-	-	215,377.8
2554	39,651.7	132,486.1	20,761.8	-	-	192,899.6
2555	35,261.7	168,291.1	20,705.2	290.1	3,901.2	228,449.3
2556	41,774.7	159,879.6	26,764.8	456.7	51.2	228,927.0
2557	39,871.1	164,991.7	25,409.5	446.9	19.1	230,738.3
% Δ ปี 57/56	-4.6%	+3.2%	-5.1%	-2.1%	-62.8	+0.8%
สัดส่วนปี 57	17.3	71.5	11.0	0.2	0.0	100.0

ที่มา:(www.st.nmfs.gov)

5. ปัญหาอุปสรรคการเลี้ยงปลานิลในประเทศไทย

1. ผลผลิตปลานิลในปี 2557 มีการขยายตัวลดลงเล็กน้อย เนื่องจากประสบกับสภาพอากาศค่อนข้างร้อนจัด และฝนทิ้งช่วงกลางปี มีปริมาณน้ำลงในเขื่อนน้อย ภาครัฐจึงขอความร่วมมือในการงดการเลี้ยงปลาในกระชังในแม่น้ำปิง แม่น้ำน่าน แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำน้อย คาดว่าปีหน้าเกษตรกรประสบกับภัยแล้ง มีปริมาณน้ำในเขื่อนน้อยกว่าปี นี้ อาจส่งผลให้มีน้ำไม่เพียงพอในการเลี้ยงปลา
2. ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหาร ซึ่งจัดเป็นต้นทุนการเลี้ยงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70-80 ของต้นทุนทั้งหมด โดยเฉพาะการเลี้ยงปลานิลในกระชัง
3. การขาดแคลนลูกพันธุ์ปลานิลบางช่วง โดยเฉพาะในช่วงที่มีอัตราการฟักไข่ได้ปริมาณน้อย เช่น เม.ย.-พ.ค. และ ก.ย.-ต.ค.
4. ขาดการบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล และการเลี้ยงปลานิลส่งผลให้จำนวนฟาร์มปลานิลที่ได้มาตรฐาน GAP ไม่ถึง 1% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด
5. ผู้ส่งออกปลานิลประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบในการส่งออก เนื่องจากความต้องการบริโภคปลานิลภายในประเทศมีค่อนข้างสูง ประกอบกับราคาปลานิลที่จำหน่ายหน้าฟาร์มค่อนข้างสูง จนผู้ส่งออกไม่สามารถซื้อวัตถุดิบมาเพื่อทำการแปรรูปส่งออกได้ ยกเว้นช่วงที่ผลผลิตออกมาล้นตลาด ราคาตกต่ำ ห้างเย็นจึงสามารถซื้อวัตถุดิบเพื่อส่งออกได้
6. ตลาดกลางปลาน้ำจืดหรือศูนย์ซื้อขายปลาน้ำจืดมีจำนวนน้อย และกระจุกตัวเฉพาะในภาคกลาง

7. โรงงานแปรรูป ห้อยเย็น ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในภาคกลาง ขณะที่แหล่งเลี้ยงปลานิลกระจายอยู่ทั่วประเทศ ส่งผลให้การรวบรวมผลผลิตของโรงงานค่อนข้างยุ่งยาก ไม่คุ้มค่ากับต้นทุนการขนส่ง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ลดอัตราการปล่อยลูกพันธุ์ลงในช่วงฤดูแล้งมีน้ำน้อย พร้อมทั้งใช้เครื่องตีน้ำ/เครื่องปั๊มลม เพื่อเพิ่มปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ
2. เกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง และมีอำนาจต่อรองราคามากขึ้น
3. จัดทำโครงการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงของเกษตรกรโดยให้มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น
4. ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้มาตรฐาน GAP มากขึ้น เพื่อรองรับกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558
5. ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีตลาดกลาง ห้อยเย็น และโรงงานแปรรูป ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง
6. ส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านมีการแปรรูปปลานิลให้มีความหลากหลายและได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า อีกทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาในช่วงที่ผลผลิตปลาล้นตลาดได้ และยังเป็นการรักษาคุณภาพสินค้าได้ยาวนานกว่าในรูปแบบปลามีชีวิตที่จำเป็นต้องเร่งจำหน่ายออกไป เนื่องจากจัดเป็นสินค้าที่เน่าเสียได้ง่าย

.....